

עין משפט
גור מצוה

עך א מ״י פ״ט מהל' כלאים הלכה ב סמג לאוין כפא טור ש"ע י"ד ס' רלו סעיף ג:
עב ב מ״י פ״ב מהל' שכירות הלכה ט סמג עשין לא טו"ש"ע ח"מ ס' של סעיף א:
פ ג ד ה מ״י שם הלכה י יא יב טו"ש"ע שם סעיף ט:
פא ר ז מ״י שם הלכה ב ועין בהשגות וזמנ"מ טו"ש"ע שם סעיף יא:
פב ח ט מ״י שם הלכה י טו"ש"ע שם סעי' י:

צא:

רִישׁ באוווֹזין ובתרנגול״ין ארבי יוסי ברבי יהודה מהו. יש לפרש דמיציעא ליה דשזין ברגליהן ולא בכנפיהם דאין יכולין לדוש בכנפיהן דאי בכל כמו צעינן האיכא או דלמא ידיו ורגליו צעינן והא ליכא דאין דשין בכנפיהן אי נמי יש לומר דאפילו דשין בכנפיהן מיציעא ליה דדומיא דשור ממש צעינן וא״ת דמשמע דפשיטא ליה דאי איכא ידיו ורגליו כי שור דאוכל ולא צעי שור ממש וא״כ יליף שור שור משצת וא״כ עוף נמי נילף כדמתן בסוף הפרה (ב״ק דף נד:׳) דשזין שור וצהמה חיה ועוף לענין חסימה א״כ מאי מיציעא ליה וי״ל כיון דצעי רבי יוסי צרבי יהודה דומיא דשור מיצעי ליה דלמא עוף אינו שיה לשור לענין חסימה ומתניתין דהתם כמתא קמא דהכא: **יְשׁוּר** במחובר היכי משבחת אה. פירש בקונטרס הלא הצהמה אינה יכולה להגיע ולאכול מגפן שעל העגלה שהיא נושאה שהצהמה לפני העגלה ואין נראה לר״י דההוא גפן הוּ תלוש ולא מחובר אלף הכי פירושו במחובר היינו כשהוא דש במחובר היכי משכחת לה שיאכל אותן שזולין עמָן שהוא דש דבשלמא שור בתלוש אחי שפיר שכל תצואה התלושה אשר שם חסוצה כאגודה אחת ואין לרִיךְ ללכול מאותה שהוא דש ממש אבל מחובר כל קלמ וקלמ חשוב צפני עמָמו ומשני בשרכא פירוש בקטניות או בתצואה שהיא ארוכה שיכול לאכול אותן שזולין עמָן שהוא דש: **הָא** עושה מעשה אובד מן התורה. מימה מנלן למידק הכי דמתניתין לא משמע כלל דלא קמני אלף שאוכל משום השצת אצידה אבל אי לאו משום הכי לא היה אוכל אפילו מהלך כעושה מעשה דמי דעושה בגפן זה אינו אוכל בגפן אחר וי״ל דדייק מדלל נקט במתניתין משום השצת אצידה אמרו הפועלים אוכלים כשמיציאם כלים מאומן לאומן דהוו עושין מעשה ומינה הוה ידעינן דאפילו בעושה מעשה אין אוכלים אלף מפני השצת אצידה אלף ודאי מדנקט בהליכתן מאומן לאומן שאין עושין מעשה משמע דאי הוו עבדי מעשה הוו אכלי מדאורייתא:
אלף

אילו נאמר יבהמתך לא תרביע הייתי אומר לא יאחזו אדם את הבהמה כדי שיעלה עליה זכר תלמוד לומר בלאים בלאים הוא דאסור הא מין במינו שרי ומין במינו גמי אחיזה אין הכנסה לא מאי אחיזה הכנסה ואמאי קרי ליה אחיזה לישנא מועליא אמר רב אשי הא מילתא בעו מינאי דבי ^ברב נחמיה ריש גלותא מהו להכניס מין ומינו ושאינו מינו לדיר כיון דאיכא מיניה בתר מיניה גריר או דלמא אפילו הכי לא ופשמי להו לאיסורא דלא כהלכתא *משום פריצותא דעבדי: **מתני׳** יהיה עושה בידיו אבל לא ברגליו ברגליו אבל לא בידיו אפילו בכתיופו הרי זה אוכל ר' יוסי ברבי יהודה אומר עד שיעשה בידיו וברגליו: **גמ׳** מ״מ ^בכי תבא בכרם רעך בכל מאי דעביד: רבי יוסי בר' יהודה אומר עד שיעשה בידיו וברגליו: מ״מ דר' יוסי ברבי יהודה כי שור מה שור עד שיעשה בידיו וברגליו אף פועל עד שיעשה בידיו וברגליו ^בבעי רבה בר רב הונא דש באווזין ותרנגולים לר' יוסי ברבי יהודה מהו בכל כחו בעינן והא איכא או דלמא בידיו וברגליו בעינן והא ליכא תיקו אמר רב נחמן אמר רבה בר אבבה יפועלים עד שלא הילכו שתי וערב בגת אוכלין ענבים ואין שותין יין משהילכו שתי וערב בגת אוכלין ענבים ושותין יין: **מתני׳** יהיה עושה בתאנים לא יאכל בענבים בענבים לא יאכל בתאנים ^אאבל מונע את עצמו עד שמוגיע למקום יפות ואוכל ויכולן לא אמרו אלא בשעת מלאכה יאבל משום השב אבידה לבעלים אמרו פועלין אוכלין בהליכתן מאומן לאומן ובחזירתן מן הגת ובחמור כשהיא פורקת: **גמ׳** איבעיא להו עושה בגפן זה מהו שיאכל בגפן אחר ממין שאתה נותן לכליו של בעל הבית בעינן והא איכא או דלמא ממה שאתה נותן לכליו של בעל הבית בעינן והא ליכא ואם תמצוי לומר יעושה בגפן זה

לא יאכל בגפן אחר שור במחובר היכי אכיל אמר רב שישא בריה דרב אידי ^זבשרכא תא שמע היה עושה בתאנים לא יאכל בענבים הא תאנים ותאנים דומיא דתאנים וענבים אוכל ואי אמרת עושה בגפן זה אינו אוכל בגפן אחר היכי משבחת לה אמר רב שישא בריה דרב אידי ^בבמודלית תא שמע אבל מונע את עצמו עד שמוגיע למקום היפות ואוכל ואי אמרת עושה בגפן זה אוכל בגפן אחר גיזיל וניתי וניכול התם משום ביטול מלאכה לא קא מיבעיא לן כי קא מבעיא לן היכא דאיכא אשתו ובניו מאי תא שמע וכולם לא אמרו אלא בשעת מלאכה אבל מפני השב אבידה לבעלים אמרו פועלים אוכלים בהליכתן מאומן לאומן ובחזירתן מן הגת סברוה מהלך כעושה מעשה דמי ומשום השב אבידה לבעלים הוא דאכיל מדאורייתא לא אכיל אלמא עושה בגפן זה אינו אוכל בגפן אחר לא לעולם אימא לך עושה בגפן זה אוכל בגפן אחר ומהלך לאו כעושה מעשה דמי והיינו טעמא דמדאורייתא לא אכיל משום דלאו כעושה מעשה דמי הא עושה מעשה אכיל מדאורייתא אלמא עושה בגפן זה אוכל בגפן אחר לא לעולם אימא לך עושה בגפן זה אינו אוכל בגפן אחר ומהלך

אי לאו מפני השצת אצידה לא הוה ליה למיכל: הא עושה מעשה. כגון נשא

השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא

מתני׳ ואפילו נכסיפן. דאינו מוזי ידיו ורגליו: **גמ׳** **כי שור**. דהא אקשת חוסס לנחסס: דש באווזים. דאין להם ידים להשען וכל משענותם על רגליהן: **עד שלא הילכו וכו׳**. דרכן להטיל ענבים על הגת ודורכין ברגליהם על הגת ועד שלא הילכו צה שתי וערב אין מלאכתן ניכרת ביין אלף בענבים

לפיכך אין שותין יין דהוה ליה עושה צמין זה ואוכל צמין אחר: **מתני׳** **אכל מונע הוא עממו וכו׳ ואוכל**. כל אכילתו מהן: **וכוּן לא אמרו**. שיאכל אלף צשעה שהוא עוסק במלאכה ולא שישצ לו ויאכל לומר הרי מנעתי עצמי עד כאן לא צטלמי לאכול עכשיו אשצ לי ואוכל: **אכל מפני השצ אצידה לצעלים**. שלא יצטל ממלאכתו ויאכל: **אמרו פועלין אוכלין בהליכתן מאומן לאומן**. כשגמרו שורה זו והולכין להסתחיל בחצירתה ואע״ג דההיא שעתא לאו שעת מלאכה היא ניחא ליה לצעל הצית צהא: **וחמור כשהיא פורקת**. בגמרמא מפרש לה: **גמ׳** **מהו שיאכל בגפן אחר**. שיקון אשכול גפן יפה וילך למקום שהוא עושה שם ויאכל: **ואי אמרם**. למע לי למיצעי להא פשיטא דאוכל דאי אינו אוכל שור במחובר דרצינן לעליא דלחיל היכי אכיל הרי מלאכת שור במחובר אי אפשר לו לאכול מגפן שהוא עושה צה שהרי קשור לצמד לפני העגלה והצוררים עושין בגפן שאכל העגלה ונותנים בעגלה: **אי משום הא לא תפשוט אמר רב שישא צצידא**. בזמורה ארוכה מאד ומגעת עד לפני השור: **דומיא דתאנים וענבים**. שעושה בתאנה זו ואוכל בתצרותיה: **אמר רב שישא בריה דרב אידי**. לעולם תרווייהו צעינן ממין וממה והאי דאינטריך למיתמי תאנים וענבים ודייקת הא תאנים ותאנים אוכל בתאנה המודלת על הגפן או גפן מודלה על תאנה ואשמועינן היה עושה צמין זה לא יאכל צמין אחר ואע״ג דהוי עסוק צשניהם שהרי לרִיךְ להצציה ולהפריד הענפים של זה מזה כשהוא חותך ומינה לא ממין שאתה נותן הוא הא תאנים ותאנים דומיא דהני כגון המודלת על חצירתה אין לרִיךְ להצמין מאיזה מהן יאכל דממין שאתה נותן וממה שאתה נותן הוא דצשניהם הוא עסוק: **גיזיל וליסי למקום שהוא עושה**. ולמה ליה למונע: **משום ציטול מלאכה**. שציטל בהליכתו ובחזירתו: **אשמו ובניו מהו**. שלא נשכרו אלל צעל הצית וקא מיימו ליה: **סברו**. רצנן דצי מדרשא דצעו למיפשט מהא צעיין: **מהלך**. צצרכי צעל הצית כגון זה צלכתו מאומן לאומן: **כעושה מעשה דמי**. ויש לו לאכול ואפילו הכי אי לאו דמתקון ליה רצנן דניחא ליה לצעל הצית מדאורייתא לא אכיל מפני שהליכתו צורך גפן שהולך אללה הוא ואכילתו מעצבים שקולץ מוזו שיאא ממנה הוא אלמא עושה צוה אין אוכל צוה: **לאו כעושה מעשה דמי**. הלכך צכתף והולך מוזו אלל זו ואכיל:

ומהלך

מסורת הש"ס

א) ג"ל רננא. רש"ל,
ב) סנהדרין נט,
ג) נמשעות פ"ב מ"ח,
ד) גירסת רש"ל בשדכא
דלית' וכן צערוך.
ה) נדף פח:

תורה אור השלם

1 את חקתי תשמרו בהמתך לא תרביע בלאים שדך לא תורע בלאים ובגר בלאים שעטנו לא יעלה עליך:
ויקרא יט יט
2 כי תבא בכרם רעך ואבלת ענבים בנפשוך שבעך ואל בליך לא תתן:
דברים כג כה

מוסף רש"י

דש באווזין ותרנגולים. שאין להם אלף רגלים, מו עבר עליהו משום לא תחטום שור, או לא, בכל כחו בעינן. כשור, והא איכא כ' (סנהדרין נט:).